

Akathistos ter ere van de Moeder Gods

Geschreven door pastor Annie Schothorst-Vos

Hoe ik in aanraking ben gekomen met deze hymne weet ik niet meer, maar ik wil u er graag kennis mee laten maken in deze meimaand vanwege de prachtige muziek.

De Akathistos hymne is een lofzang op de Heilige Moeder Gods, ter ere van de heilswerken die God door Maria aan ons mensen heeft gedaan.

Het is geschreven door een anonieme dichter uit de zesde of zevende eeuw.

In de hymne zijn 144 titels van Maria verwerkt.

Het Griekse woord Akathistos betekend letterlijk: niet zitten.

Het lied wordt daarom traditioneel staande gezongen.

Dit beroemde lied bestaat uit 24 strofen die achtereenvolgens beginnen met de 24 letters van het Griekse alfabet. Van Alpha tot Omega wordt de Moeder Gods verheerlijkt.

Bij deze hymne zijn ook iconen te vinden met voorstellingen welke bij de gezongen tekst passen.

Op deze icoon ziet u de Griekse letters er bij staan.

Na elke oneven strofe van de hymne volgt een reeks van driemaal vier begroetingen, die elk beginnen met: 'Verheug U'.

De strofen en begroetingen vormen 12 gezangen.

De eerste zes hebben een sterk dramatisch karakter;
de laatste zes zijn meer dogmatisch beschouwend van aard.

Het bidden van Akathistoshymnen is een wijd verspreid en zeer geliefd gebruik bij de Orthodoxe christenen. Velen voegen een Akathist naar hun keuze toe aan het morgen- of avondgebed. Orthodoxe christenen zingen het met veel eerbied.

Opnames Akathistos hymne op YouTube

Op YouTube kunt u opnames vinden (van een deel) van deze hymne.
Ik heb er een paar voor u uitgezocht:

In het Nederlands met beelden van Lourdes:
(alleen de eerste drie gezangen, zie verderop voor de tekst)
https://www.youtube.com/watch?v=hrdoriF_hPA

Een opname uit Litouwen met prachtige zang:
<https://www.youtube.com/watch?v=qtkREaHTpE8>

In het Engels. Het wordt in een sneller tempo gezongen dan de Nederlandse versie, ondertussen worden beelden van iconen getoond waar de hymne over gaat:
<https://www.youtube.com/watch?v=K2IYzQ2Ava4>

In het Pools met tussendoor mooie zang:
<https://www.youtube.com/watch?v=Kc1WMPe-PPg>

Tekst van de Akathistoshymne:

(deze vertaling is overgenomen van het St Janscentrum in Den Bosch)

Akathist van onze Koningin Maria,
altijd Maagd en Moeder van God.

Maria, Gij spreekt voor ons ten beste;
Gij zijt voor ons een schutsvrouw tegen alle kwaad.
Daarom zingen wij vol dankbaarheid dit glorielied.
Red ons door uw grote macht, o Moeder van God,
uit alle gevaren nu wij tot U zingen:
Wees gegroet, Moeder Gods, o Maria altijd Maagd!

Stasis I: Het geheim van de menswording

Zang 1

Alpha *Als gezant van de hemel werd een aartsengel
tot de Moeder Gods gezonden,
om de blijde boodschap te verkondigen.
Toen aanschouwde hij, o Heer, uw menswording
en riep, in opperste verbazing, met zijn hemelse stem:*

Verheug u, uit wie de vreugd zal verschijnen,
verheug u, door wie de vloek zal verdwijnen,
verheug u, gij richt de gevallen Adam weer op,
verheug u, vertroosting voor de tranen van Eva.

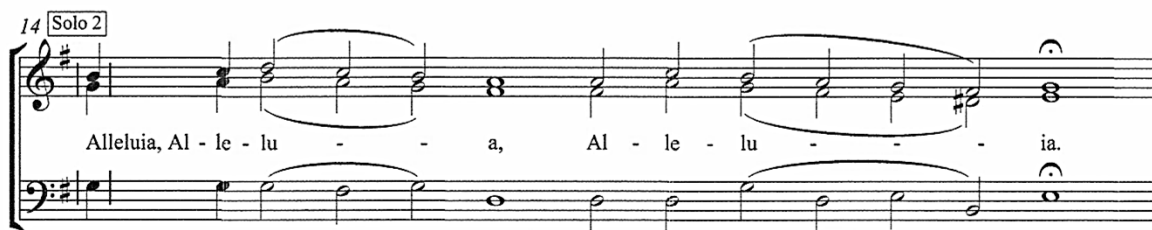
Verheug u, gij gaat al ons denken te boven,
verheug u, diepte onpeilbaar voor het engelenoog
verheug u, want de troon van de Koning zijt gij,
verheug u, want gij draagt de Drager der wereld.

Verheug u, ster die de Zon doet verschijnen,
verheug u, schoot waarin God nederdaalt,
verheug u, door u wordt de schepping vernieuwd,
verheug u, door u wordt de Schepper een kind.

Wees gegroet, Moeder Gods, o Maria altijd Maagd!

Bêta *Bewust was zich Maria haar reinheid
en daarom sprak zij onomwonden tot Gabriël:
'Hoe wonderbaar is mij uw woord, hoe ondoorgrondelijk!
Gij verkondigt, dat een maagd moeder wordt, en zij jubelt voor God':*

Alleluia, Alleluia, Alleluia.

Zang 2

Gamma *Gericht op de kennis die niet te kennen is,
zei de maagd tot de gezant van de Heer:
“Zeg mij, hoe zal het geschieden dat ik
uit mijn maagdelijke schoot een zoon zal baren?”
Maar de engel sprak haar toe met deze woorden:*

Verheug u, ingewijde in een onzegbaar mysterie,
verheug u, bewaarster van een door God verzegeld geheim,
verheug u, Christus' wonderen beginnen in u,
verheug u, gij bevat de kern van zijn lering.

Verheug u, hemelladder waarlangs God naar ons afdaalt,
verheug u, brug die aardbewoners in de hemel geleidt,
verheug u, bron van verbazing der engelen,
verheug u, gij doorbreekt de macht van de duivels.

Verheug u, op onuitsprekelijke wijze baart gij het licht,
verheug u, die niemand dit wonder laat zien,
verheug u, de wijsheid der wijzen gaat gij te boven,
verheug u, gij verdiept ons eenvoudig geloof.

Wees gegroet, Moeder Gods, o Maria altijd Maagd!

Delta *Door Gods kracht overschaduwd heeft de maagd ontvangen,
hoewel zij nooit door een man werd benaderd.
Haar moederschoot werd een vruchtbare akker
en allen die verlossing willen oogsten naderen en zingen luid:*

Alleluia, Alleluia, Alleluia.

Zang 3

Epsilon *En de maagd spoedde zich naar Elizabeth
nadat zij in haar moederschoot God had ontvangen.
Het kind in de schoot van Elizabeth sprong vol vreugde op,
alsof het zelfs Gods Moeder begroette:*

Verheug u, rank van een onsterflijke stam
verheug u, gij draagt de vrucht die nimmer vergaat,
verheug u, gij voedt Hem die alle leven verzadigt,
verheug u, gij schenkt het leven aan Hem die ons maakte.

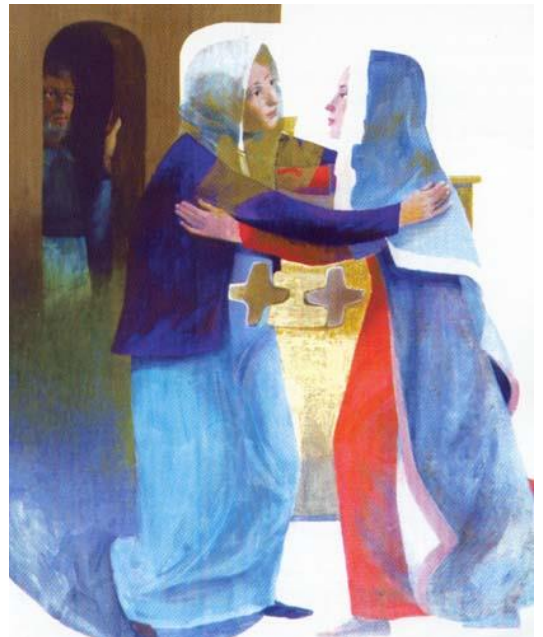
Verheug u, weelde van de ontferming van God,
verheug u, tafel die overvloedt van Gods rijke genade,
verheug u, gij geeft ons lichaam weer kracht,
verheug u, gij bereidt onze ziel een veilige haven.

Verheug u, heerlijk geurende wierook van voorspraak,
verheug u, die heel de wereld redt door gebed,
verheug u, Gods welbehagen voor wie moeten sterven,
verheug u, die de stervelingen moed geeft bij God.

Wees gegroet, Moeder Gods, o Maria altijd Maagd!

Maria, Gij spreekt voor ons ten beste;
Gij zijt voor ons een schutsvrouw tegen alle kwaad.
Daarom zingen wij vol dankbaarheid dit glorielied.
Red ons door uw grote macht, o Moeder van God,
uit alle gevaren nu wij tot U zingen:
Wees gegroet, Moeder Gods, o Maria altijd Maagd!

(tot zover gaat de Nederlandse opname op Youtube)

Zêta *Zeeën van twijfel leken de wijze Jozef te overspoelen
toen hij uw maagdelijke zwangerschap zag
en u van bedrog moest verdenken.
Toen hij echter het werk van de heilige Geest had vernomen,
juichte hij:*

Alleluia, Alleluia, Alleluia.

Stasis II: Het geheim der Gods-verschijning

Zang 4

Êta *Engelenkoren meldde Christus' geboorte
aan enige herders in het veld.
Zij liepen met spoed naar hun Herder en vonden het
vlekkeloze Lam, weidend op Maria's schoot.
Toen zongen ook zij toe:*

Verheug u, Moeder van het Godslam, de Herder,
verheug u, stal voor de schapen van God,
verheug u, burcht tegen de onzichtbare vijand,
verheug u, die de poort van het paradijs voor ons opent.

Verheug u, nu de hemel jubelend buigt naar de aarde,
verheug u, nu de aarde deelt in die hemelse lof,
verheug u, nimmer zwijgende stem der apostelen,
verheug u, die martelaren steeds weer bemoedigt.

Verheug u, gij sterke stad van geloof,
verheug u, baken van genade, nimmer gedooft,
verheug u, door u wordt de hel beroofd van zijn macht,
verheug u, die ons met heerlijkheid tooit.

Wees gegroet, Moeder Gods, o Maria altijd Maagd!

Thêta *Toen de wijzen de tot God snellende ster aanschouwden,
volgden zij als een baken de glans van de ster.
Zij zochten eenmachtige koning, maar vol vreugde vonden ze Hem
die woont in het ontoegankelijke licht; Hem riepen ze toe:*

Alleluia, Alleluia, Alleluia.

Zang 5

Iota *In de handen van de maagd zagen de Chaldeeën
de Schepper die de mensen eigenhandig had geschapen.
Ook in zijn slavengedaante erkenden zij Hem als Heer.
Zij brachten Hem met hun gaven eer,
terwijl zij tot de gezegende riepen:*

Verheug u, Moeder van de ster zonder avond,
verheug u, morgenglans van de dag vol mystiek,
verheug u, gij dooft het vuur dat mensen verleidt,
verheug u, gij ontsteekt in ons het geheim der Drieëenheid.

Verheug u, die de mensenhater Satan onttroont,
verheug u, gij brengt Christus, de menslievende Heer,
verheug u, die ons bevrijdt van de afgoderij der barbaren,
verheug u, die ons redt uit verderf'lijke werken.

Verheug u, aan de vuuraanbidding hebt gij een einde gemaakt,
verheug u, gij maakt ons vrij van de brandende lust,
verheug u, gij wijst de gelovigen de weg naar de waarheid,
verheug u, blijdschap van ieder geslacht.

Wees gegroet, Moeder Gods, o Maria altijd Maagd!

Kappa *Koning Herodes misleidend keerden de wijzen als
Godsherauten terug naar Babylon.
Uw Godsspraak voerden zij uit
door overal de komst van de Christus te verkondigen.
Zo lieten zij Herodes achter als een dwaas die niet wist te zingen:*

Alleluia, Alleluia, Alleluia.

Zang 6

Labda *Licht hebt Gij in Egypte doen stralen
en daarmee het duister van de leugen verdreven.
De afgoden die uw kracht niet konden verdragen, vielen neer:
zo hebt Gij reeds als kind verlossing gebracht.
De bevrijden riepen toen tot uw heilige Moeder:*

Verheug u, gij die de mensheid weer opricht,
verheug u, die de demonen verplettert,
verheug u, die de dwaling haar kracht hebt ontnomen,
verheug u, die het bedrog van de afgoden zien laat.

Verheug u, zee die de wereld van Farao doodt,
verheug u, rots die met leven de dorstigen laaft,
verheug u, vuurzuil en gids voor wie moeten gaan door het duister,
verheug u, wolk die ons wil behoeden.

Verheug u, die het manna vervangt door het levende Brood,
verheug u, dienstmaagd van de tafel des Heren,
verheug u, gij zijt het land van belofte,
verheug u, bij u is melk en honing in overvloed.

Wees gegroet, Moeder Gods, o Maria altijd Maagd!

Mu *Met verwondering over uw onzegbare wijsheid, heeft Simeon,
toen Gij als kind tot hem geleid werd,
vlak voor zijn dood U herkend als de God der volmaaktheid.
Verheugd over uw komst riep hij uit:*

Alleluia, Alleluia, Alleluia.

Stasis III: Het geheim der menswording

Zang 7

Nu *Nieuw is de schepping die de Schepper ons toont,
nu Hij verschijnt aan ons die door Hem zijn gemaakt.
Hij stamt uit de maagdelijke schoot van zijn Moeder,
die Hij ongerept heeft bewaard, opdat wij,
die dit wonder zien, tot haar zouden zingen:*

Verheug u, bloem die nooit zal verwelken,
verheug u, krans die sterk is door reinheid,
verheug u, lichtend spoor der verrijzenis,
verheug u, die zelf het leven der engelen uitbeeldt.

Verheug u, boom vol vruchten die de gelovigen spijzigt,
verheug u, bos vol schaduw waar velen gaan schuilen,
verheug u, gij draagt de gids der verdwaalden,
verheug u, gij die de Bevrijder van gevangenen baarde.

Verheug u, onze voorspraak bij de rechtvaardige Rechter,
verheug u, omwille van u scheldt Hij onze schuld kwijt,
verheug u, gordel voor allen die de moed zijn verloren,
verheug u, uw liefde stilt ieder verlangen.

Wees gegroet, Moeder Gods, o Maria altijd Maagd!

Xi *Jezus' wonderbare geboorte rukt ons los
van de orde van de wereld, doordat Hij onze geest verheft tot in de hemel.
De verheven God daalt neer en werd klein als wij,
omdat Hij ons wilde verheffen tot Hem en wij Hem bezingen:*

Alleluia, Alleluia, Alleluia.

Zang 8

Omikron *Op aarde is Hij verschenen met heel zijn wezen,
terwijl Hij, het goddelijk Woord, tegelijk geheel in de hemel was.
De verheven God daalt neer, maar verplaatst zich niet;
Hij wordt kind uit een maagd,
toen zij hoorde hoe tot haar gezegd werd:*

Verheug u, vat van de onvatbare God,
verheug u, toegang tot een onschatbaar geheim,
verheug u, steen des aanstoots voor de ongelovige mens,
verheug u, vaste rots voor alle gelovige mensen.

Verheug u, heilige wagen van Hem die op cherubijnen wil tronen,
verheug u, tent van Hem die op serafijnen zijn huis heeft,
verheug u, die alle tegenspraak tot eenheid verzoent,
verheug u, want maagdelijk zijt gij moeder geworden.

Verheugd u, door u is de oude zonde verjaagd,
verheugd u, door u wordt het paradijs weer opengesteld,
verheug u, sleutel tot het Rijk van de Christus,
verheug u, gij voedt onze hoop op het eeuwige goed.
Wees gegroet, Moeder Gods, o Maria altijd Maagd!

Pi *Peilloos diep was de verbazing van de engelen
toen zij het wonder van uw menswording zagen.
Zij immers aanschouwden hoe de ongenaakbare God
als mens voor ieder van ons toegankelijk werd.
Nu woont Hij midden onder ons en hoort ons allen roepen:*

Alleluia, Alleluia, Alleluia.

Zang 9

Rho *Redenaars werden door uw luister met stomheid geslagen;
zij waren onmachtig te zeggen hoe het Woord
uit uw maagdelijke schoot werd geboren
en gij de Moeder van God werd.
Ook wij bewonderen dit mysterie en gelovig bezingen wij u:*

Verheug u, schatkist van Gods oneindige wijsheid,
verheug u, die de voorzienigheid omsluit als een schat,
verheug u, die de dwaasheid der wijzen doet blijken,
verheug u, wetenschappers worden beschaamd in hun kennis.

Verheug u, geleerden zijn met stomheid geslagen,
verheug u, de dichters van mythen ontnemt gij hun kracht,
verheug u, de hersenspinsels der Atheners vallen uiteen,
verheug u, overvol zijn de netten der vissers.

Verheug u, gij richt velen uit onwetendheid op,
verheug u, gij hebt velen met ware kennis verrijkt,
verheug u, schip voor wie zoeken naar redding,
verheug u, haven waar het leven ons wacht.

Wees gegroet, Moeder Gods, o Maria altijd Maagd!

Sigma *Stevig heeft God de aarde gegrondvest
en Hij daalde in deze wereld neer uit vrije wil
om ons te verlossen.
Onze God en Herder is ons als mens verschenen.
Tot Hem, die ons heeft voorbestemd om op Hem te gelijken,
bidden wij:*

Alleluia, Alleluia, Alleluia.

Stasis IV: Het geheim van Maria's Moederschap

Zang 10

Tau *Tot u, maagdelijke Moeder Gods, schuts der maagden,
nemen wij onze toevlucht. Want gij zijt door de Schepper
van hemel en aarde overschaduwd
en Hij heeft zich in u een woning bereid,
waar Hij ons leert om tot u te roepen:*

Verheug u, zuil van maagdelijkheid,
verheug u, poort van christelijk heil,
verheug u, door u wordt de menselijke geest nieuw geschapen,
verheug u, door u stromen de gaven van God in de wereld.

Verheug u, de in zonden ontvangenen zijn uit u nieuw geboren,
verheug u, gij maakt dwazen verstandig,
verheug u, gij doet teniet wat onze zielen bederft,
verheug u, gij baart de Zaaier der reinheid.

Verheug u, bruidskamer van het maagdelijk huwelijk,
verheug u, gij verenigt hen die geloven met God,
verheug u, leidsvrouw van wie de Heer toebehoren,
verheug u, allen die de Bruidegom heeft verkoren voert gij tot Hem.

Wees gegroet, Moeder Gods, o Maria altijd Maagd!

Upsilon *Uw erbarming, heilige Koning,
kan door geen enkele lofzang worden beschreven,
ook al zongen wij liederen, zo talrijk als korrels zand.
Nooit zingen wij genoeg voor al het goede
dat Gij ons geeft, wij, die mogen zingen:*

Alleluia, Alleluia, Alleluia.

Zang 11

Phi *Fonkelend als een lamp in het duister
aanschouwen wij de maagd
die het onstoffelijk Licht ontstak dat ons leidt
tot de goddelijke kennis.
Door dit schijnsel verlicht zij onze geest
die haar prijst met deze gezangen:*

Verheug u, straal van de geestelijke Zon,
verheug u, vonk van het avondloos Licht,
verheug u, bliksem die de zielen ontvlamt,
verheug u, donder die de vijand laat schrikken.

Verheug u, gij brengt het Licht dat alles verlicht,
Verheug u, uit u komt de bron waaraan de schepping zich laaft,
Verheug u, beeld van het helende doopsel,
Verheug u, gij heelt de wonde der zonde.

Verheug u, schaal waarin ons geweten zich wast,
verheug u, kelk waaruit onze vreugde gedronken wordt,
verheug u, gij die de geur van Christus balsem verspreidt,
verheug u, mystieke dis van het leven.

Wees gegroet, Moeder Gods, o Maria altijd Maagd!

Chi *Christus kwam genade brengen voor de oeroude schuld en,
uit liefde voor alle mensen, wilde Hij als vreemdeling wonen
bij hen die van Hem waren vervreemd.
Aan het kruis verscheurde Hij de schuldbrief
en nu hoort Hij hoe allen tot Hem zingen:*

Alleluia, Alleluia, Alleluia.

Zang 12

Psi *Psalmen en lofzangen zingen wij, o Moeder Gods,
voor uw Kind en prijzen u als zijn levende tempel.
De Heer woonde immers in uw schoot,
Hij die in zijn hand het heelal omvat houdt.
Hij heeft u geheiligd en verheerlijkt en
leerde ons dit lied van vreugde:*

Verheug u, tempel van God en het Woord,
verheug u, heiligdom van de heilige God,
verheug u, ark die door Gods Geest zijt verguld,
verheug u, onuitputtelijke schat van het leven.

Verheug u, kostbare kroon van de vorsten,
verheug u, heerlijke roem van Gods priesters,
verheug u, onwankelbare toren der Kerk,
verheug u, onneembare muur van het Godsrijk.

Verheug u, door u wordt de banier der vrede geheven,
verheug u, want door u wordt de vijand verslagen,
verheug u, genezing van mijn lichaam dat ziek is,
verheug u, mijn verslagen ziel geleidt gij.

Wees gegroet, Moeder Gods, o Maria altijd Maagd!

Omega *O hooggeprezen Moeder, gij hebt het boven alle heiligen
verheven allerheiligste Woord gebaard.
Aanvaard welwillend dit lied, onze liefdevolle gave.
Behoed ons voor alle toekomstige onheil
en bewaar ons voor alle straf, wij die blijven zingen:*

Alleluia, Alleluia, Alleluia.

Maria, Gij spreekt voor ons ten beste;
Gij zijt voor ons een schutsvrouw tegen alle kwaad;
Daarom zingen wij vol dankbaarheid dit glorielied.
Red ons door uw grote macht, o Moeder van God,
Uit alle gevaren nu wij tot U zingen:

Wees gegroet, Moeder Gods, o Maria altijd Maagd!

